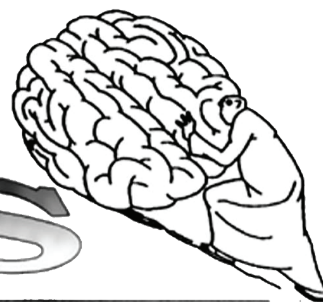

SISYFOS

Cílem Českého klubu skeptiků SISYFOS je šíření vědeckých poznatků a nezkrácených informací. Zkoumáme sporné jevy a vystupujeme proti pseudovědeckým názorům. Pomáháme chránit spotřebitele před nabídkou podvodných služeb, pomůcek a přístrojů. Podporujeme kritické myšlení a zdravou pochybovačnost. Naším členem se může stát každý, kdo dává přednost rozumu před vírou v zázraky.

Stanovisko Českého klubu skeptiků SISYFOS k výskytu poltergeista ve Strašicích

Poltergeist je fenomén známý od starověku. Všechny případy řádění poltergeista v historii, pokud byly objasněny, byly **dílem člověka**. Pokud jde o dosud nepoznané energie a možnost mimosmyslového zásahu nadpřirozených sil a bytostí, pak jejich existence nebyla nikdy prokázána přes četné experimenty a studie, a nepřihlásil se také nikdo k odměně 1 milion dolarů, které nabídl James Randi za důkaz existence paranormálních sil a jevů. Pokud jde o různé materialistické výklady projevů řádění poltergeista, pak je při dnešních technických možnostech téměř vyloučeno, aby nebyla zjištěna jejich přirozená, fyzikální příčina, pokud existuje. Ze všech těchto důvodů i ze zřejmé různorodosti jevů, ke kterým údajně došlo ve strašickém domku, lze logicky odvodit, že příčina poltergeista je stejná, jako ve všech dosud vysvětlených případech.

Ing. Lenka Příbylová
předsedkyně ČKS SISYFOS

O STRAŠIDLU VE STRAŠICÍCH TROCHU JINAK JIŘÍ HEŘT

Není právě okurková sezóna, máme Lisabonskou smlouvu, Ústavní soud, ne/komisaře EU, jednu kuriózní fakultu v Plzni, samé mediální perly, a přesto náš tisk na čas málem ovládlo strašidlo. Všichni víme, že hořely zásuvky, praskala okna a akvárium, ve kterém se uvařila želva, která přesto zůstala živá, že se roztříštil teploměr, hořel mokrý ručník a kapesník před nosem jedno-

Z OBSAHU

O strašidlu ve Strašicích trochu jinak (Jiří Heřt)	... 1
Ve strašicích straší (O. Neff)	... 2
Žhavá vovinka v alternativní medicíně MMS (J. Heřt)	... 3
Koloidní stříbro (J. Heřt)	... 5
Zpráva o činnosti klubu za rok 2009 (L. Příbylová)	... 6
Panorama	... 8
Ceny Ignáce Nobela (F. Příbyl)	...10
Recenze: Boží blud od Richarda Dawkinse (V. Nosková)	...12
Věda hrou - v Londýně (J. Nosek)	...13
Z DRUHÉHO BŘEHU	...14
Čtyři mozkové výhybky aneb kilometr devadesát (Jaroslav Max Kašparů)	...18
Kartářka je v krizi Wall Streetem a kostelem v jednom	...19

ho z obyvatelů. A také jsme slyšeli nejkurióznější výklady o příčinách řádění poltergeista nebo jiných duchovních a fyzikálních sil – samé spekulace, spekulace, spekulace.

Proč se nikdo nepodívá do historie? Tam to všechno je. Poltergeist se totiž objevoval odjakživa, mlátil, hlučel, rozbíjel, zapaloval už v Egyptě, starém Římě i v Číně. V Německu si vysloužil svůj název od slova „poltern“, rámusit. Největší rozruch s celosvětovými důsledky však vyvolal poltergeist v domě Foxových v Hydesvillu v USA v r.1848. Sestřičky 13letá Margaret a 11letá Kate měly geniální nápad domluvit se s ním. Na jejich dotazy poltergeist odpovídal, správná slova a písmena potvrzoval klepáním. A tak začalo vyvolávání duchů u kulatých stolků. Spiritismus byl na světě a rozlétl se do všech zemí, u nás hlavně do Podještědí, jak to vylíčil Antal Stašek v románu „Blouznivci našich hor“. Po vzni-

ku spiritismu se poltergeist samozřejmě rozmnožil a řadí dodnes, dnes ve Strašicích, včera v Bobrové, především na Slovenku v Palarikově. I tam si zasedl na elektrické zásuvky, které popálil jen zvnějšku a ne uvnitř. Kupodivu vypadala stejně, jako když ji ožehne zapalovačem.

Vědci začali o poltergeistech bádát. Vydumali, že jde o psychokinetické projevy duchovních sil člověka, podobně jako u spiritistických seancí. Podle nich to mají být mimosmyslové projevy patologické osoby, tzv. „agens“, většinou dospívajícího jedince. Parapsychologové věřili, že v době puberty sílí v těle emoce a stoupá sexuální energie. Projevem vybití těchto psychických sil jsou pak psychokinetické jevy, zvukové, vizuální, fyzické i násilné – prostě poltergeist. Parapsychologická společnost dokonce navrhla i „vědeckou“ diagnózu pro poltergeista: „rekurentní spontánní psychokinéze“. Na webu je i dnes tento výklad nejčastější. Jenže je chybný. I když parapsychologové zahájili rozsáhlý výzkum podstaty poltergeista a paranormálních sil, dodnes se marně snaží o důkaz jejich existence. Stali se z nich pseudovědci, dnes si říkají psychotronici nebo biotronici a sami řadí jako poltergeist v medicíně.

Pravda vyjde najevo

Jak je to doopravdy? Místo dumání si poprvé na poltergeisty posvítili v Anglii. Policejní vyšetřování prokázalo, že posádku Cromwellových vojáků ve Woodsticu v r.1649 strašil jeden royalista, v Tidworthu v r.1661 to byl zase jeden odsouzený bubeník, který se chtěl soudci pomstít. U Foxů šlo naopak jen o žert. To přiznala a způsob domlouvání s duchem popsala po 40 letech Margaret. Později byly vysvětleny desítky dalších případů, většinou je páchaly pubertální děti z recese, ze zloby nebo z patologické motivace. Ty nejslavnější poltergeisty si však vymysleli spisovatelé. Strašení v Exeteru vylíčil H. Price v r.1940 v knize „Borley Rectory“. Druhým byl slavný, později zfilmovaný „Dům hrůzy,“ v Amitivillu v USA Jay Ansona. V prvním případě poltergeist skutečně strašil, jen-

že to byl sám Price, v druhém se autoři k podvodu přiznali sami. Poslední slavný, široce medializovaný případ, ve kterém řádila v Ohio v americkém Columbusu 14letá Tina Resch po shlédnutí Spielbergova filmu „Poltergeist“, rozkryl skeptický eskamotér James Randi. Dnes už máme desítky „objasněných poltergeistů“. Téměř vždy šlo o dílo člověka.

Proč o tom, co lze vyčíst i na webu, zatím nikdo v komentářích ke strašickému případu nepsal, a o nejpravděpodobnější možnosti, že za poltergeistem stojí lidské ruce, se jen velmi nesměle nebo kriticky mluví jako o „Pekárkově hypotéze“? Inu, je to jakási klasická dnešní zbabělost, opatrnost a společenská korektnost, která nám dovoluje dumat nad jevy paranormálními a fyzikálními, ale nikoli nad nejjednodušší příčinou, že to prostě spáchal nějaký člověk, třeba dítě. Vůbec si nemyslím, že se musíme odvolávat na výrok slavného filozofa Davida Humea, že je podvod vždy pravděpodobnější než zázrak. Podvod je příliš drsné slovo. Třeba je to jen recese, stejný žert, k jakému se přiznala Margaret Foxová, třeba je to projev anomálního hypersensitivního a hyperaktivního jedince, třeba se strašický dům chtěl zviditelnit, třeba mají poltergeista na svědomí média, hladová po dalším soustu ve svém shonu po senzaci, když ozdobila spálené zásuvky patřičnou nadstavbou, nebo je to všechno docela jinak. Třeba si chtěl někdo sofistikovaně prověřit vzdělanost našich novinářů a zjistit, kolik z nich skočí na naivní strašický špek, a také kolik vědců bude nabízet nejrůznější za vlasy přitažené výklady, třeba že se zde setkala několik různých vlnění, že dům byl ozářen svazkem mikrovln nebo že se dům bortí nad výkopem. Při tom stačilo trochu myslet a uvědomit si, že příčinu spálené zásuvky, rozbitého okna, hořícího ručníku, važené želvy a praskající zdi lze těžko uvést na jinou než na jednu jedinou logickou, „lidskou“ příčinu. Ještě poskytnu radu: pokud by chtěl pan starosta záhadu rozřešit, pak by měl místo porady vědců, pracovníků ČEZ, zástupců rodiny i obce zavolat policii a psychologa. Strašický poltergeist se vydařil, v každém případě to byla zase jednou hezká prověrka schopnosti racionálního myšlení.

Lidové noviny 24. listopadu

FEJETON: VE STRAŠICÍCH STRAŠÍ

ONDŘEJ NEFF

V naší zemi jsou v současné chvíli dvě budovy s výskytem paranormálních jevů. Jednou z budov je Pražský hrad. Skromnější strašení se odehrává v domku rodiny Mračkových ve Strašicích. Praskají tam žárovky v množství větším než malém, puklo akvárium se želvou, sám od sebe se rozbil lihový teploměr, vše nasvědčuje přítomnosti ducha zvaného poltergeist. V anglické terminologii se takovému

domu říká „haunted house“. Ve světě jich jsou stovky, lze se o tom přesvědčit na webové stránce www.hauntedhouses.com. O strašecích domech psal Plautus i Plinius mladší. Pojem strašecího domu, tedy „navštěvovaného domu“, vstoupil i do práva. Podle rozhodnutí Nejvyššího soudu státu New York z roku 1991, na základě sporu Stambovsky versus Ackley, je prodávající povinen informovat zájemce, že v

prodávaném domě straší.

V domě, kde žijí se svou ženou Ljubou Krbovou, strašilo v letech 2006 a 2007. K stávajícímu domku jsme přistavěli ateliér a ten začal prskat a pukat a padat. Střídali se zde odborníci ze stavebních a technických fakult a všichni vynesli shodný verdikt: To jsem ještě v životě neviděl. Blízko od nás je keltské sídliště Závist. Napadlo nás, že jsme ateliér postavili nad hrobem keltského druida a kladli jsme vřesové věnečky na zkřivený okenní parapet druidovi na usmířenou. Pak se ukázalo, že příčinou je smyčka tepelného čerpadla, ale bůh ví, jak to bylo, druida bych zcela nevyloučil.

V souvislosti se strašením ve Strašicích mě potěšil kolega Jiří X. Doležal v posledním Reflexu, který se byl v navštíveném domě podívat a usoudil, že to, co se zde děje, definitivně strhává masku „oficiální vědě“. Čteme zde ve zvláštním článku Věda jako náboženství otázku, proč to strašení už dávno nikdo vědecky neprozkoumal. „Odpověď“ je jednoduchá,“ odpovídá sám sobě autor, „proto, že pro řadu vědců představuje věda jen formu náboženství rozumu, ve který věřím, v Jediný a Jedině Správný.“

Usoudil jsem z toho, že ve Strašicích přinejmenším

zastašilo, když tam J. X. D. byl a strašilo mu ve věži. Jestliže totiž něco na celém světě NENÍ strnulé a dogmatické, je to věda. Ve všech jejích oborech jde o otevřený a nikdy nekončící proces. Každý její závěr je pokládán za dočasný a je vystaven tlaku konkurenčních teorií podepřených důkazy plynoucími - zase z dočasných, tedy dobově vymezených - experimentů a měření. O „haunted houses“ jsem poprvé slyšel od tatínka, když mi bylo pět. V té době byl vesmír nekonečný v čase i prostoru, atom měl nedělitelné základní částice elektron, proton a neutron a dědičnost se jaksi sama od sebe přenášela ve vajíčku. To, co čtu dnes o „haunted houses“, jsou přesně stejné snůšky „zaručených svědectví“, kdežto svět v jeho nejširším slova smyslu se za tu dobu otočil naruby, takže si dnes jsme naprosto jisti, že je určitě jiný, než si myslíme, ale netušíme, jaký ve skutečnosti je. Blábolů o „oficiální vědě“, ty zůstaly a jistě zůstanou i za dalších šest desetiletí. To proto, že iracionalita je měkké křeslo, v němž se ráda uvelebí pohodlná mysl.

Lidové noviny, 9.11.2009

ŽHAVÁ NOVINKA V ALTERNATIVNÍ MEDICÍNĚ – MMS

JIRÍ HEŘT

Jim V. Humble, americký genius a velký humanista, inženýr, vědec a konstruktér interkontinentálních raket, metalurg a nakonec zlatokop v zemích Střední a Jižní Ameriky, pracoval v r. 1996 v guayanských pralesech. Skupině svých dělníků, kteří onemocněli malárií, zachránil život šťastným nápadem – podal jim silné oxidační činidlo, roztok chlordioxidu. Malárie zmizela jako zárakem. V dalších několika letech hledal nejvhodnější způsob aplikace a v r. 2001 konečně nabídl světu přípravek MMS – „Miracle Metallic Supplement“. Následovalo šest let úporného výzkumu jeho účinku na 75.000 dobrovolnících a od r.2006 Humble rozvinul v širokém měřítku léčbu. Od té doby s úspěchem léčil už milion lidí v USA a další milion v ostatním světě. Rozhodl se také vyhubit malárii, a proto je nyní těžiště jeho činnosti v afrických zemích. Vyléčil tam už 100.000 pacientů. Na snímcích z Malawi rozmlouvá s vysokým státním představitelem, na dalším snímku poslouchá 450 zdravotních sester jeho přednášku, aby se poté vydaly do savan a džunglí léčit nemocné malárií.

Další panacea

Preparát MMS je roztok chloritanu sodného (NaClO_2), který se před použitím smísí s 10% roztokem kyseliny citronové. Postupně, během několika hodin, se ze

směsi uvolňuje vlastní léčivá látka chlordioxid (ClO_2). Zázračný lék se podává se v minimálních dávkách, 1 kapka chloritanu na 5 kapek kyseliny citronové v několikahodinových intervalech a postupně se dávka zvyšuje na maximum 25 kapek. Chlordioxid svým oxidačním působením ničí bakterie a viry i všeskeré

jiné patogeny a rozpouští toxiny. Je vysoce selektivní, hubí totiž jen patogenní bakterie, protože ty nesnášejí zásadité roztoky, zatímco „dobré“ bakterie přežijí. Mechanismus působení chlordioxidu je jednoduchý: „dochází k odtržení elektronu z bakteriální stěny, čímž dojde k vytvoření praskliny a tím k narušení vnitřní rovnováhy buňky“. Chlordioxid po požití pronikne stěnou žaludku do červených krvinek a přes ně ke všem buňkám těla. Působí mohutně na imunitní systém. Zvyšuje jeho výkonnost 100x a samozřejmě působí silně detoxikačně. Prostě je to panacea, účinná proti všem chorobám, proti Tbc, AIDS, spavé nemoci, astmatu, artritidě, rakovině, což nás samozřejmě nemůže překvapit. Důkazem je, že mnoho lidí J. Humblu sdělilo, že jim po MMS rakovina zmizela. Humble také nabízí za 165 dolarů krevní test AMAS, kterým si lze diagnózu rakoviny zjistit a vyléčení ověřit. Je spolehlivý v 99%. Stačí udělat na papírek krevní šmouhu vlastní krví a odeslat. Výsledek přijde na dobírku. MMS ovšem hladce vyléčí nejen rakovinu, ale zacelí i otvor v mezikomorové přepážce srdce, rozšíří zúžené cévy, rozpustí ledvinové kameny. Lidský život prodlouží o 25 let.

Aktivita Jima Humbla je nezměrná. Jezdí po světě, organizuje, přednáší a školí, rozmlouvá s novináři, vydal už dvě knihy. První, nazvaná „Breakthrough“ (Průlom), byla v letošním roce vydána i v češtině pod názvem MMS – „Miracle Mineral Solution, Zázračný minerální doplněk pro 21. století“. Humble vydává časopis „Free MMS Newsletter“, založil „Institut of Advanced MMS Studies“. Prostředky pro své celosvětové akce získává přes nadaci „Jim Humble International Foundation for MMS“. Novináři jeho slova hltají a šíří po webu. Na angloamerických stránkách jsem našel desetitisíce nadšených odkazů, na českých zatím stovky, ale denně přibývají další.

Ale teď už bez legrace: Chlordioxid je silné oxidační činidlo a používá se proto průmyslově na bělení textilií a papíru a také jako dezinfekční prostředek. Je silně toxický. Bakterie a viry ničí, ovšem stejně tak patogenní jako ty hodné. K vnitřnímu použití je nevhodný a o jeho pozitivním účinku v těle lze silně pochybovat. Už v žaludku se působením silné kyseliny solné většina chlordioxidu uvolní. Okamžitě reaguje s obsahem žaludku a vyčerpává se. Jeho vstřebávání stěnou žaludku, jak tvrdí pan Humble, je nesmysl, žaludek není určen ke vstřebávání látek. Představa o jeho pronikání střevní stěnou, do červených krvinek a tělesných buněk nebyla nikdy prokázána. Červené krvinky ho nepřenášejí „jako kyslík“, jak píše Humble, protože hemoglobin, krevní barvivo, je určeno specificky jen pro vázání molekulárního kyslíku. Proti blahodárnému působení chlordioxidu na buňky lidského těla máme zásadní námitku: buňky jsou volnými kyslíkovými radikály poškozovány, mluvíme o oxidačním stresu. Proto se v medicíně, konvenční i alternativní,

doporučují jako preventivní prostředek antioxidanty, tedy β -karoten, vitamin C a E a flavonoidy. Použití chlordioxidu je zcela protichůdné těmto snahám. Neexistují žádné experimentální studie, které by dokazovaly aktivaci imunitního systému po požití MMS, natož potom na stonásobek. Představa o detoxikaci těla je sama o sobě nesmyslná – viz naše články o detoxikaci a detoxikační medicíně dr. Jonáše. Vydávat MMS za panaceu nelze. Panacea, všelék neexistuje, protože příčiny chorob jsou nesmírně různorodé. Neexistují také žádné klinické studie o účinnosti MMS proti jakékoli chorobě, ani proti malárii. Jeden americký biolog si ověřoval Humbleovo tvrzení o léčbě malárie v Malawi a Ugandě. Ministři zdravotnictví o léčbě malárie pomocí MMS v jejich zemích nevědí nic. Neexistuje žádná panacea, jak píše J. Humble o MMS. Mohl bych pokračovat. Megalomanské Humblovy texty jsou plné dalších a dalších nesmyslů a evidentních lží.

Světová protiacke

„Medicínsko-farmaceutický komplex“ Humbleovu zázračnou léčbu odmítá akceptovat. Kam Humble přijde, tam následuje protiútok a výhrůžky ze strany lékařů i farmaceutických firem, ale také ze strany státního lékového dozoru. V Argentíně prodej MMS zarazili, v USA ho zakázala FDA (Food and Drug Administration), protože kvůli toxicitě nejde o lék a jako jednoduchou chemickou látku ho nelze nabízet ani jako potravinový doplněk. Proto teď objevitel zázraku změnil název výrobku. Nejprve se Supplement změnil na Solution, dnes jsou v USA z MMS „Water purification drops“. A protože mu údajně hrozilo věznění, přesunul své aktivity do přátelštějších světadílů, hlavně do Afriky a Východní Evropy k potěšení českých léčitelů a pacientů. U nás od minulého roku rozvinul široce svou reklamu na webu, poskytuje rozhovory s našimi médii, posílá našemu lidu osobní pozdravy a nabízí prodej jednoho MMS. Jedno malé balení za 570 Kč, spolu s knihou za 848 Kč.

Jak se bude jeho gigantická celosvětová i ta česká kampaň na webu vyvíjet, je však nejisté. Prozatím na webu silně převažují Humblovy vlastní materiály, bohatě vybavená základní stránka a četné její repliky a varianty, přebírané nejrůznějšími agenturami, jeho videa, rozmluvy, výňatky z jeho knihy a samozřejmě nabídky MMS i knihy. Naproti tomu je slyšet jen málo vyléčených pacientů, kteří by slávu J. Humbla šířili dál. Obávám se ale, že je to dáno jen mládím jeho metody. Masivní reklamy na webu, demagogické sliby a totální absence jakékoli kritiky – našel jsem jediný kritický článek – určitě zapůsobí na slabší povahy, zejména, když bude MMS odmítána konvenční medicínou, stáhne se do ilegality a bude tím přitažlivější. Nelze ale vyloučit, že Humble bude úspěšný především v Africe, kde jsou standardní léky málo dostupné a kde mohou nemocní, nevzdělaní lidé jeho reklamě masově podlehnout. Málokdo tam (bohužel možná i u nás) pozná, že jde o nebezpečného šarlatána.

KOLOIDNÍ STŘÍBRO

JIRÍ HEŘT

Alternativní medicína stále zdravě bují, vymýšlí nové a nové vysoce „solistikované“ metody, ale někdy překvapivě vyloví léčebnou perlu z hluboké minulosti. Jako třeba stříbro, argentum. Stačí vyrobit z něj koloid a pak působí jako panacea, všelék. Stříbru se už od starověku připisovala dezinfekční schopnost, ale jeho suspenze nebo roztoky jeho sloučenin se v medicíně používaly jen k dezinfekci a léčbě povrchových kožních onemocnění, a to až do konce 30. let 20. století, kdy nastoupily skutečně účinné sulfonamidy a záhy potom antibiotika.

Alternativní medicína stříbro znovuobjevila v jeho koloidní podobě před 20 lety jako lék pro vnitřní užívání s širokými indikacemi a hned se stalo léčitelským hitem. Zejména když se prozradilo tajemství, že si ho vozí sebou američtí i ruští kosmonauti do vesmíru. K nám dorazila nová stříbrná móda trochu později, ale dnes je i u nás zájem o koloidní stříbro obrovský a web je plný reklam a nadšených zpráv o jeho úžasných účincích. Třeba na stránce biostribro.cz, kde se stříbro nazývá přírodním antibiotikem. Nabízeny jsou nejen hotové výrobky, ale také generátory k domácí výrobě koloidního stříbra, pracující většinou na principu elektrolýzy, v ceně 3 – 6.000 Kč. Výroba se stále zdokonaluje a dnes se používají suspenze metalického stříbra s nanoparticulemi o průměru 1-5nm, které mají mít větší účinnost. Jejich koncentrace při elektrolytické přípravě je zhruba 30 ppm. Jiné preparáty obsahují koloidní roztoky různých sloučenin stříbra. Koloidní stříbro se používá vnitřně po kapkách, ale také k výplachům všech tělesných dutin, dokonce je doporučováno i k inhalaci.

Jak má iont stříbra působit? Především prý oligodynamicky, to znamená v minimálních koncentracích prostřednictvím ovlivnění buněčných enzymů. Má být účinný proti všem virům, bakteriím i plísním a lze jím údajně léčit vedle povrchových infekcí i všechny infekční choroby včetně antraxu, Tbc, zápalu plic i AIDs, ale i choroby neinfekční jako je cukrovka, rakovina, artróza, neurastenie, chronický únavový syndrom aj. U nich se předpokládá antioxidační působení a pozitivní účinek na imunitní systém. Má také vyplavovat nebezpečné toxiny z těla, napomáhat regeneraci atd atd. Koloidní stříbro se doporučuje i jako obecný preventivní prostředek proti chorobám. A nejen to. Stejně tak je účinné u domácích zvířátek a také u všech chorob květin, stačí posprejovat je.

Stříbro plné mýtů

A teď pár slov o tom, jak blahodárné je stříbro ve skutečnosti. Jisto je, že iont stříbra má desinfekční účinek, jenže velmi slabý. Dřívější názor, že zabíjí všechny bakterie, potvrzen nebyl. Účinek je slabý a různě velký na různé bakteriální kmeny, působení musí být dlouhodobé a bakterie si mohou vyvinout rezistenci podobně jako na antibiotika. I na viry působí stříbro minimálně. Prokázalo se to jak na mikrobiálních kulturách, tak třeba i při zkoušení některých výrobků, které měly mít antiseptickou povrchovou úpravu. Např. povrch ledniček a praček firmy Samsung obsahoval nanoparticule stříbra, ale ohlašovaný antiseptický účinek nebyl potvrzen. K dezinfekci se tedy koloidní stříbro nehodí, existují daleko účinnější prostředky. A pokud jde o léčebné účinky koloidního stříbra při vnitřním užívání, ty nebyly prokázány vůbec a jejich používání není odůvodněné. Neexistují žádné klinické studie, které by léčebný efekt u jakékoli choroby prokázaly. Představy o jeho antioxidačním, imunomodulačním nebo detoxikačním působení jsou jen fantaziemi. Koloidní stříbro nemá smysl ani jako preventivní prostředek doporučovaný firmami k odstranění jeho případného nedostatku v těle. Stříbro není stopovým prvkem, potřebným pro tělo. Vážným

argumentem proti používání koloidního stříbra je, že stříbro působí toxicky, v těle se hromadí a při delším používání může vyvolat neodstranitelné šedomodré ztmavnutí kůže – argyrii a řadu jiných poruch, především nervového systému, ale i jater a ledvin.

Exaktní a nejsolidnější informace o koloidním stříbre podává renomovaný Americký úřad pro kontrolu léčiv, Food and Drug Administration (FDA), podle jehož vyjádření není prokázán účinek koloidního stříbra na žádnou chorobu, a proto na potravinových doplncích na bázi stříbra nesmí být taková doporučení udávána. Proti firmám, které toto rozhodnutí nerespektují, podává FDA trestní žaloby. Také americké Centrum pro Komplementární a Alternativní Medicínu, které patří do rámce amerického Národního institutu zdraví (NIH) a které je příznivě nakloněno metodám AM, vyhlásilo, že reklamní tvrzení o účinnosti koloidního stříbra jsou vědecky nepodložena a že obsah stříbra i složení těchto preparátů kolísá natolik, že jejich používání představuje zdravotní riziko. Podobně je to např. v Austrálii a v Německu. Podle oficiálního prohlášení institucí pro kontrolu léčiv jsou důkazy účinnosti koloidních preparátů stříbra nedostatečné a rizika převažují

nad event. prospěchem. Jejich prodej jako potravinové doplňky je tam zakázán.

Přípravky koloidního stříbra se donedávna i u nás prodávaly jako potravinové doplňky, u nichž se ovšem léčebný efekt neprovrhuje. Kontroluje se však i jejich bezpečnost, a ta se nepotvrdila. Proto bylo koloidní stříbro kvůli svým toxickým účinkům přeřazeno do skupiny „Léčiva“ a jeho dovoz byl rozhodnutím Ministerstva zdravotnictví ČR zakázán. Naši distributoři na webu sice zájemcům o léčbu smutně sdělují, že je jejich výrobek nedostupný, ale český člověk si poradí. Zajede si nebo napíše do některého ze států EU, kde jsou preparáty koloidního stříbra stále ještě jen doplňkem a ne lékem, kde jsou jich plné lékárny a obchody a kde má kdekdo domácí generátor.

Vím, že mé varování nebude asi k ničemu, stoupenci alternativní medicíny jsou hluboce věřící v její účinnost a reklamám na webu v jejich pravdivost. Ale kdo chce kam..... Třeba se jim podaří ozdobit se nádherným šedomodrým odstínem – zdůrazňuji, že trvalým.

ZPRÁVA O ČINNOSTI KLUBU ZA ROK 2009

LENKA PŘIBYLOVÁ

Náš klub již zakončuje patnáctý rok činnosti, takže vlastně slavíme malé jubileum.

Jako v předešlých letech jsme pořádali pravidelné přednášky v sále 206 v budově Akademie věd na Národní třídě. Za tuto možnost děkujeme laskavému příspěvu Akademie věd, která nám umožňuje jej bezplatně užívat.

Vzhledem k tíživé finanční situaci jsme bohužel museli prozatím přestat podporovat přednášky v Kladně. Díky nadšení a úsilí našeho člena Milana Urbana našťastí probíhají i nadále.

Každý pátek se schází v prostorách PEN-klubu nejaktivnější z našich sekcí, společenskovední

sekcí Sisyfa. Děkuji velice jejímu předsedovi PhDr. Zdeňkovi Pokornému, který dokáže každý týden zorganizovat novou a zajímavou přednášku, což je úkol vpravdě sisyfovský.

Díky podpoře Ing. Jaroslava Doláka pokračovaly pravidelné přednášky Brně. Děkujeme mu nejen za jejich organizování, ale i za sponzorské dary, jimiž financuje honoráře a jízdné přednášejících.

Také spolupráce s Ostravou se příznivě rozvíjí a naši přední klubovní popularizátoři tam mají svá pravidelná vystoupení.

Kromě zmiňovaných přednáškových cyklů Sisyfos nabízí přednášky školám, knihovnám, muzeím i

dalším institucím. Klub se stal natolik známým, že jsou naši odborníci žádáni o názor celou řadou médií, od novin a časopisů až po televizní stanice. Těchto příležitostí k šíření racionálního myšlení a skepticismu samozřejmě využíváme a ráda bych poděkovala zejména předsedům našich dalších odborných sekcí, doc. Ludku Pekárkovi (fyzikální sekce), prof. Jiřímu Heřtovi (medicínská sekce) a také prof. Oskaru Andryskovi a RNDr. Jiřímu Grygarovi za pohotová veřejná vystoupení k různým problematickým tématům.

Čtyřikrát ročně vychází Zpravodaj Sisyfos za finančního přispění Akademie věd. Informuje členy o dění v klubu a nabízí čtenářům jak odborné články, tak úsměvné až bizarní zkušenosti konkrétních lidí s ezoterickou scénou. Je vzorně editován Bc. Leošem Kyšou.

Opět jsme udělovali Bludné Balvany, a opět se nám podařilo pošlapat pár kuřích ok.

Na konci června se pořádal už 6. Skeptikon, tentokrát v Boskovicích. Jako obvykle byl kombinován s přednáškami pro veřejnost. Za jeho organizaci děkujeme Ing. Karlu Pavlů a Ing. Josefu Stránskému. Radost máme z rozvoje našich webových stránek, jejichž návštěvnost utěšeně stoupá. Odborné články na webu publikované přitahují stále více čtenářů.

Začali jsme pořizovat audionahrávky přednášek, které jsou potom umístěny na našich webových stránkách, takže si je zájemci mohou pustit pěkně v klidu na pohovce nebo v autě...

Můžeme se pochlubit, že naše stránky zaujaly pracovníky Webarchivu Národní knihovny, takže jsou nyní archivovány spolu s dalšími zajímavými webovými zdroji.

Návštěvnost webu se drží i nadále na 300 – 400 přístupech za den a za péči o něj děkujeme webmasterovi Mirku Najmanovi a také celé webradě.

Sisyfos spolupracuje s příbuznými zahraničními „skeptickými“ společnostmi. Je členem organizace evropských skeptiků ECSO (European Council of Skeptical Organisations) a jejím prostřednictvím celosvětové organizace CSI (Committee for Skeptical Inquiry).

V současné době evidujeme 337 aktivních členů. Za rok 2008 zaplatilo 232 členů, tj. 68%. Vybráno bylo 71 750 Kč, tj. jeden platící zaplatil průměrně 309 Kč. V roce 2009 zaplatilo 290 členů, tj. 86%. Vybráno bylo 84 000 Kč, tj. jeden platící zaplatil průměrně 289 Kč.

Milí čtenáři, jak vidíte, činnost našeho klubu byla letos jako obvykle bohatá a díky již výše zmiňovaným jednotlivcům se ještě rozšířila. Ještě jednou jim, i mnohým dalším, ze srdce děkuji za vynaložené úsilí a chtěla bych také poděkovat za jejich práci členům odstupujícího výboru. Zejména hospodářce Ing. Olze Kracíkové, webmasterovi Mirku Najmanovi a

místopředsedovi doc. Čenku Zlatníkovi, který obětavě organizuje pravidelné přednášky na půdě Akademie věd a dohlíží na předsedkyni, aby se řádně zhostila svých povinností.

Plenární schůze a nově zvolené předsednictvo.

16. září 2009 se konala plenární schůze Českého klubu skeptiků Sisyfos.

Ing. L. Příbylová podala zprávu o činnosti klubu v předchozím roce a informovala o stavu členské základny.

Do nového předsednictva byli jednohlasně zvoleni:

prof. MUDr. Oskar Andryšek, DrSc.
RNDr. Petr Brodský
Ing. Jaroslav Dolák
RNDr. Jiří Grygar, CSc.
prof. MUDr. Jiří Heřt, DrSc.
PhDr. Zdeněk Jonák
Ing. Olga Kracíková
prof. Ing. Miroslav Kutílek, DrSc.
Miroslav Najman
Věra Nosková
PhDr. Ing. Antonín Pavlíček
doc. RNDr. Luděk Pekárek, DrSc.
PhDr. Zdeněk Pokorný
RNDr. Vladimír Příbyl, CSc.
Ing. Lenka Příbylová
Ing. Josef Stránský
JUDr. Zdeněk Zeman, CSc.
doc. RNDr. Čeněk Zlatník, CSc.

Jmenování se poté odebrali do klubu ND, aby si rozdělili funkce a naplánovali další činnost klubu.

Rozdělení pravomocí a funkcí:

- Předseda - L. Příbylová
- 1. místopředseda - Č. Zlatník
- 2. místopředseda - L. Pekárek
- Hospodář - A. Pavlíček
- Evidence členů - V. Příbyl
- Šéfredaktor Zpravodaje a webu - L. Kyša
- Webmaster - M. Najman
- Právní porady - Z. Zeman
- Knihovník - Z. Jonák
- Zplnomocněný člen výboru pro zahr. styky - J. Grygar
- Revize účtů - P. Brodský

Vedení odborných sekcí:

- lékařská - J. Heřt
- fyzikální - L. Pekárek
- společenskovední - Z. Pokorný

Lokální vedení přednáškových aktivit:

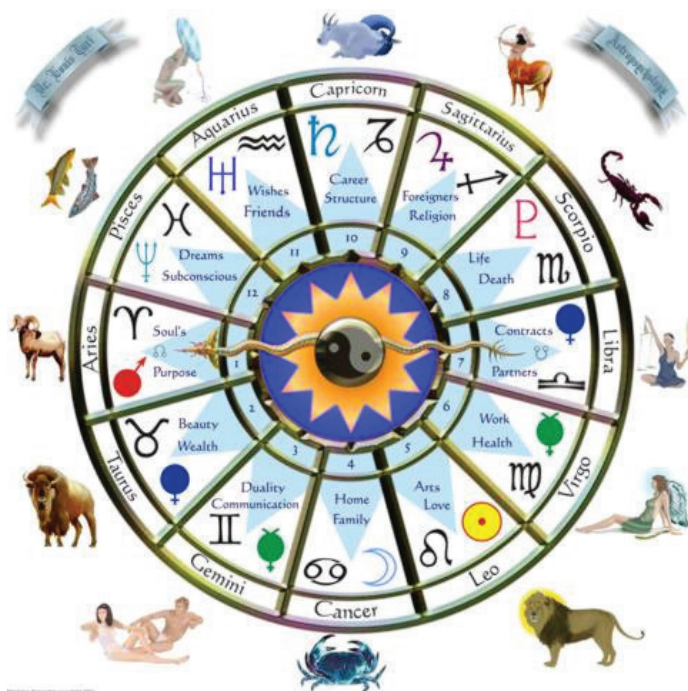
- Brno a okolí - J. Dolák
- Kladno - M. Urban
- Ostrava + Praha - Č. Zlatník

PANORAMA

Výběr zaměstnanců podle znamení zvěrokruhu

Rakouský tisk informuje o inzerci v různých salcburských a tyrolských novinách, podle které jeden rakouský peněžní fond hledá zájemce o vedlejší výdělek při zaměstnání. Nabízí práci na pozici prodejce svých produktů a zájemce chce vybírat pomocí znamení zvěrokruhu. Robert Fletschberger, regionální ředitel fondu, se odvolává na interní statistiku fondu, ze které prý vyplývá, že lidé, narození ve znamení Býka, Lva, Vodnáře, Blíženců a Berana byli při prodeji finančních produktů nejúspěšnější a vyznačují se dle Fletschbergera vlastnostmi, na kterých při zprostředkování prodeje nejvíce záleží, tj. silnou vůlí, schopností nadchnout se a dobrou komunikativností a vytrvalostí.

Rakouský rozhlas se zeptal na Zaměstnanec kohoře v Salcburku, zda se u této metody vyhledávání zaměstnanců nejedná o diskriminaci. Mluvčí komory sdělila, že určitým omezením sice tato metoda prý je, ale o diskriminaci se nejedná, neboť uvnitř jednoho znamení jsou prý staří i mladí, ženy i muži.

Astrologie je esoterický systém, nevhodný jak pro hodnocení schopností pro určité povolání, tak pro hodnocení čehokoli jiného. Lze jen doufat, že odbory a profesní svazy pokusy o posuzování uchazečů o práci podle esoterických kritérií nestrpí. Jinak by se asi podobné inzeráty rozšířily. Některé vědecké blogy se již k těmto praktikám kriticky vyjádřily, např. Astrodicticum simplex a Frischer Wind.

Vysoký trest pro věštkyni

Poté, co na základě rozhodnutí německých soudů muselo mnoho věštců vrátit poškozeným klientům jejich peníze, odsoudil stuttgartský Zemský soud jednu 35-letou kolínskou věštkyni k trestu odnětí svobody.

Podle zpráv z tisku dostala tato věštkyně např. 42.000,- € za to, že z těla jedné stavební inženýrky odstraní „zlé části“ pomocí modliteb k jistému jihoslovanskému knězi. Jedné podnikatelce zase namluvila, že její dcera je posedlá d'ablem, kterého modlitby mohou zahnat a jedné těhotné kadeřnici, která později potratila, namluvila, že je prokletá.

Soudce Zemského soudu sice zdůraznil, že oběti byly lehkomyšlné, přesto však jednání 35-leté věštkyně označil za podvod. Zaprvé nebylo žádného jihoslovanského kněze, ke kterému se měla modlit, zadruhé předstíráním nadpřirozených schopností zneužila tato žena krizové situace svých obětí, které se dodatečně za své chování styděly. Proto nyní musí věštkyně na dva roky a devět měsíců do vězení.

Rozsudek stuttgartského Zemského soudu snad povzbudí poškozené, aby se bránili. U dosud vydaných rozhodnutí německých a rakouských soudů bylo poškozeným dáváno za pravdu, když žádali nazpět své peníze. Jako důvod rozhodnutí soudy udávaly, že věštění je objektivně neuskutečnitelná služba a nemusí být placena. Mnoho lidí v těžkých životních situacích, kteří hledají pomoc, si toho však není vědoma. V Anglii dnes musí jasnovidci poukázat na to, že jejich služby slouží pouze zábavě a experimentálně nejsou dokázány. Kdyby podobné ustanovení platilo i v jiných zemích, snad by to mnohé odradilo od toho, aby na nabídky takových služeb reagovali.

Evropa ohrožuje vymýcení spalniček

Dle Světové zdravotnické organizace WHO se již zdálo pravděpodobné, že cíle vymýtit spalničky na celém světě do roku 2010 bude dosaženo. Úřední údaje však udávají, že v minulém roce byl v USA zaznamenán největší počet spalniček od roku 1996. Viry spalniček tam zavlékají návštěvníci z Evropy. Negativní vztah mnoha Evropanů k očkování pravděpodobně dosažení cíle vymýtit spalničky do roku 2010 znemožní.

Vyplývá to ze závěrů studie, které byly zveřejněny v odborném časopise pro lékaře „Lancet“ v lednu 2009. Skupina dánských imunologů zkoumala 12132 případů onemocnění spalničkami ze 32 evropských zemí v letech 2006 a 2007. Posuzován byl věk nemocných, počet očkovaných v příslušné zemi a následné komplikace. Časté a životu nebezpečné onemocnění, které spalničky

vyvolávají, je zápal mozkových blan. Ukázala se zcela jasná tendence: 85% onemocnění spalničkami se vyskytlo v Rumunsku, Německu, Velké Británii, Itálii a ve Švýcarsku a to většinou u neočkovaných nebo neúplně očkovaných dětí (pro imunizaci je nutné kromě prvního očkování ještě očkování o něco později). Dalším varovným výsledkem studie je, že 20% z nemocných byli dospělí, u kterých onemocnění spalničkami – tak je tomu i u mnoha jiných dětských nemocí, pokud jimi onemocní dospělí – probíhá často s podstatně většími komplikacemi než u dětí.

Na jiných místech přitom zaznamenává WHO samé úspěchy. Například celosvětově klesl počet případů spalniček o 74%. V Afghánistánu, Pákistánu, Somálsku a Súdánu dokonce o 90%. Jen blahobytná, vysoce indus-

trializovaná Evropa netáhne v boji proti nebezpečnému onemocnění s ostatními státy za jeden provaz.

Aby byly spalničky vymýceny, mělo by být očkováno 95% populace. V Německu je to v současné době asi 70%. Kromě neznalosti a zapomnětlivosti je další příčina ideologické povahy: právě rodiče s „alternativními“ až esoterickými postoji očkování odmítají a za správné považují přirozenou infekci a prodělání nemoci. Je vidět, že představy těchto rodičů o světě a ignorance v pravém slova smyslu mohou mít obecně nebezpečné důsledky. Všeobecná povinnost očkování se zdá být nutností.

Z německých webových skeptických stránek přeložil Milan Urban

POCHYBNÉ VÝROBKY A METODY PŘI OCHRANĚ ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Interview s Prof. Dr. Reinerem Bungem, vedoucím institutu pro životní prostředí a technologii (Umtec) na vysoké škole v Rapperswil ve Švýcarsku o pochybných výrobcích a metodách při ochraně životního prostředí.

Pane profesore, jste vedoucím renomovaného institutu pro životní prostředí, vynálezce a nositel švýcarské ceny za zásluhy při ochraně životního prostředí. Proč se vedle své vědecké činnosti zabýváte velice pochybnými výrobky v oblasti techniky pro životní prostředí? Přiměla Vás k tomu nějaká zvláštní událost nebo při své práci na eko-esoteriku narážíte?

Mé aktivity proti esoterice v oblasti životního prostředí byly skutečně vyvolány zvláštním zážitkem. Jeden můj známý si na doporučení souseda nechal za cenu 2500 € instalovat přístroj na ožívování vody v bazénu svého domu. Do té doby jsem si stejně jako většina mých kolegů myslel, že člověk musí být mimořádně naivní, aby se nechal pohnout ke koupi takového přístroje. Můj známý je ale chytrý, tvrdý a velmi úspěšný obchodník bez jakékoli naivity. Uvědomil jsem si, že pro toho, kdo nemá vědeckotechnické vzdělání, je těžko rozpoznatelná skutečná inovace od krámu, zabaleného do pseudovědeckého obalu. Na druhou stranu zase my technici sedneme nalep „finančnímu poradci“ nebo „léčitelů“, kterého by každý bankéř nebo lékař ihned odhalil jako neseriózního.

Přicházíte opakovaně do styku s nabídkami nových technologií a výrobků. Jak velké nebezpečí vidíte v tom, že nějaká inovace bude ukvapeně označena jako pseudovědecká jen proto, že jí (zatím) člověk nerozumí?

Žádné takové nebezpečí nevidím. Je rozšířeným omy-

lem, že inovační technologie musejí být „vědecky vysvětlitelné“, aby byly vědeckou komunitou akceptovány. To není pravda. Nám by plně postačoval experimentální důkaz. Pokud by například skutečně nějaký magnet na palivovém potrubí motoru snižoval hodnoty emise jeho výfukových plynů, nechalo by se to docela jednoduše na zkušebně dokázat bez ohledu na to, že dosud neexistuje teorie, která by tento efekt vysvětlovala. Seriózní je to, co opakovaně funguje, ať už je to „vědecky vysvětlitelné“ nebo ne. Ovšem tíha důkazu funkce inovačního přístroje leží na tom, kdo ho nabízí, ne na kritikovi.

Jak vysvětlíte, že některé přístroje, například na změkčování vody, se vyrábějí a prodávají již desítky let, ačkoli jsou neúčinné? To by člověk u neúčinné techniky nečekal.

Cynik by asi řekl, že hloupost je nekonečná. Oběti esoterických výrobků, jak jsem zmínil výše, nejsou samozřejmě vždy hloupé, často spíše naopak. Bývají to duševně zdatní lidé, zajímají se o novinky a jsou jim nakloněni, ale nemají možnost rozlišit esoterické výrobky od skutečných technických inovací. Nadřazený postoj vědecké komunity podle hesla „kdo takové blbosti kupuje, musí být trouba“ ke zlepšení situace nijak nepřispívá. Pokud nefunkční výrobky nejsou jako takové jasně identifikovány, nemá člověk proti výmluvným slibům neseriózních prodejců žádný protiargument. Trh s esoterickými výrobky je obrovský a pod hospodářský tlak a do pokusů se dostávají i seriózní firmy. Je mi znám případ jinak velmi seriózního podniku, který vedle přístroje na změkčení vody, pracujícího jako funkčně ověřený měnič iontů, začal nedávno nabízet i přístroje na „fyzikální“ úpravu vody. Výrobce si je vědom toho, že tyto přístroje nefungují, ale je po nich holt poptávka,

kteřou uspokojuje.

Někteří výrobci nebo propagátoři pseudovědeckých aparátů jsou přírodovědci nebo inženýři. Proč myslíte, že i takoví lidé přesedlají z vědy na pseudovědu?

V Německu je 650 000 inženýrů. Na „esotechnice“ se podílí z celé země asi 65 z nich. Asi to svědčí o vynikající kvalitě našeho školství, když jen jeden z 10 000 inženýrů nepochopil nic z toho, co se měl při studiu naučit. Jinak bohužel ani inženýři nejsou zcela imunní vůči autosugestivním klamným představám. Ostatně při rozhovoru s inženýry, kteří jedou v esotechnických kolejích, mám jen zřídka dojem, že prodávají nepoužitelné aparáty s podvodným úmyslem. Jsou sami většinou zcela přesvědčeni o zázračné účinnosti svých produktů a proto vlastně ve srovnání s vědomými podvodníky spíše politování hodnými oběťmi.

Z Vašeho institutu vzešel před časem zajímavý podnět: Švýcarsko by mělo poskytnout finanční prostředky na posouzení pochybných výrobků pomocí seriózních zařízení. Výsledek posouzení by pak

měly být každému přístupné. Jak na tento návrh reagovali politici a jak veřejnost?

V zásadě byla tato myšlenka přijata pozitivně, neboť nejistý spotřebitel neměl dosud žádnou možnost objektivně se o účinnosti problematických aparátů informovat a peníze daňových poplatníků se např. ve veřejných plovárnách vynakládaly na pořízení obskurních přístrojů. V současné době plánujeme založit fond na prověřování „podezřelých“ přístrojů a hledáme partnery pro financování. Nabídla se nám již organizace Aqua-Suisse – sdružení firem, které se zabývají vodní a bazénovou technikou. Tyto firmy jsou šířením neseriózních konkurenčních výrobků finančně poškozovány. Zájem projevil i Švýcarský spolkový úřad pro zdraví a Časopis na ochranu spotřebitelů, který by chtěl své čtenáře pravidelně o výsledcích prověřování informovat.

Z časopisu Skeptiker 3/2009 přeložil Milan Urban

CENY IGNÁCE NOBELA

FILIP PŘIBYL

Ceny Ignáce Nobela se udělují již od roku 1991, na půdě Harvardské univerzity ve Spojených státech. Pokud člověk chce tuto velice prestižní a celosvětovou vědeckou společností sledovanou cenu získat, musí přijít s nějakým nepraktickým, či naprosto bezdůvodným a hloupým výzkumem, nebo s nějakou hloupostí v oborech, které nemají takové možnosti výzkumu jako praxe. Ceny jsou udělovány v kategoriích: matematika, fyzika, ekonomie, zdravotnictví, chemie, biologie, medicína, veterinární medicína, literatura a mír. V následujícím textu se dozvíte, jaké výzkumné projekty a lidské činy získaly na letošním již 19. ročníku svá ocenění.

Cena za matematiku

Laureát: Gideon Gono, guvernér Ústřední banky Zimbabwe

Pokud jste někdy přemýšleli jaké to je žít s milióny v kapse, stačí navštívit Zimbabwe, jelikož milión v této zemi opravdu mnoho neznamená. Tato země se potýká s obrovskou finanční krizí, a Zimbabwský dolar (ZWD) podléhá extrémní devalvaci, Podle amerického nezávislého institutu CATO se hodnota roční inflace dostala na hodnotu: $89,7 \cdot 10^{21}\%$. Což Ústřední banku vedlo k vytvoření peněz s hodnotami od $0,01\text{ZWD}$ po $100 \cdot 10^{12}\text{ZWD}$. Za což guvernér banky získal nádhernou

cenu za matematiku. Takže pokud opravdu chcete žít s milióny v kapse, stačí sednout do letadla a letět do Zimbabwe a vyměnit si tam jen několik málo českých korun.

Cena za fyziku

Laureáti: Katherine K. Whitcome, University of Cincinnati, USA, Daniel E. Lieberman, Harvard University, USA, Liza J. Shapiro, University of Texas, USA

Ocenění členové tohoto vědeckého týmu se zabývali studiem těhotných žen, tedy tím jak je možné že nepřepadnou. Zajímavé ovšem je, že jejich výsledky mají reálné vědecké podložení, a proto byl tento výzkum smysluplný. Ovšem v úvodu k vědeckému článku, ve kterém své výzkumy publikovali, je napsáno: Když uvidíte těhotnou ženu balancovat pod nepříjemnou tíhou jejího rostoucího břicha, vzpo-

meňte si na toto: kdyby to byl muž, bylo by to ještě horší. Což možná vedlo komisi cen k zařazení této práce mezi několik málo vyvolených.

Cena za ekonomii

Laureáti: ředitelé, management a auditoři čtyř islandských bank

Jim se totiž během několika posledních let podařilo z malých islandských bank

vytvořit světové bankovní giganty. Ovšem to by nebylo až tak zajímavé, kdyby se jim také nepodařilo z těchto obrů stvořit opět banky malé, ze kterých vzešli. Celé toto kolečko se jim naneštěstí povedlo také s celým islandským hospodářstvím, čímž vznikla nedávná islandská finanční krize.

Cena za zdravotnictví

Laureáti: Elena N. Bodnar, Raphael C. Lee, and Sandra Marijan of Chicago, Illinois, USA.

Vědecký tým pyšníci se touto cenou totiž přivedl na svět inovativní podprsenky. Tyto podprsenky nejsou určeny pouze pro ženy, ale v dobách krize se dá každá využít jako dvě plynové masky. Pokud nad tím člověk chvíli přemýšlí, dospěje k závěru, že v případě biologické či chemické krize, budou muži odkázáni na ženy procházející okolo nich a na tom zda přítomné dámy budou ochotné věnovat část svého spodního prádla neznámému kolemjdoucímu. Ovšem jako další nás může napadnout otázka: „Nebudou pak pánové snažící se zachránit holý život zažalování za pokus o znásilnění?“

Cena za chemii

Laureáti: Javier Morales, Miguel Apátiga, and Victor M. Castaño of Universidad Nacional Autónoma de México

Zajisté víte, že diamanty jsou věčné a nepřestanou člověka fascinovat stejně jako nesmrtelnost. V dnešní době nalezneme diamanty všude možně, máme je v kosmetice, hygienických prostředcích, špercích, průmyslu atd. Proto je po diamantech byt' syntetických velká shánka. Což vedlo mexické vědce, aby po vzoru alchymistů Rudolfské doby využili svých znalostí a stvořili „nápoj mudrců.“ Tedy vytvořili diamantovou tequillu, tedy přesněji řečeno k výrobě miniaturních syntetických diamantů tohoto nápoje využívali. Ale musím se ptát, není to plýtvání dobrým a drahým pitím? A pak už se zbývá jen zeptat, co by s národním nápojem dokázali Češi.

Cena za biologii

Laureáti: Fumiaki Taguchi, Song Guofu a Zhang Guanglei z Kitasatodai Daigakuin "iryokeikenkyuka Kankyobiseibutsugakukenyushitsu (Kitasato University Graduate School of Medical Sciences in Sagamihara), Japonsko

Těmto úžasným Japonským vědcům se podařilo zredukovat biologický odpad na méně než 10% jeho původního množství. K tomuto účelu využili velmi unikátních bakterií nacházejících se ve střevch pandy velké. Ovšem jelikož jsou pandy chrá-

něným druhem, nezbylo vědcům než vzít bakterie z pandího trusu. Poté co bakterie v laboratoři namnožili, pustili je na dvaceti čtyř kilovou hromádku odpadu. A bakterie během 4 týdnů zredukovaly odpad na necelé kilo. Ovšem kam se poděl ten zbytek vědci již neřeší. Možná kdyby nepoužívali plynové masky při sběru bakterií, uvědomili by si, že se ta hmota mění na plyn.

Cena za medicínu

Laureát: Donald L. Unger, Kalifornie, USA

Pokud si pravidelně praskáte klouby, pouze na jedné ruce, máte možnost statisticky zlepšit výzkum tohoto laureáta. Ten díky svému zlovyku provedl výzkum, zda má praskání klouby vliv na artritidu. Jelikož jak sám tvrdí si pravidelně dvakrát denně praská klouby pouze na jedné ruce více než půl století a dospěl k závěru, že to vliv nemá. Bohužel je zatím jediným subjektem, na němž výzkum prováděl.

Cena za veterinární medicínu

Laureáti: Catherine Douglas a Peter Rowlinson, Newcastle University, UK

Opakování je sice matka moudrosti, ale myslím, že příliš důkladná aplikace nemusí nutně vést k větší moudrosti. Protože vymyšlet znovu kolo asi nikoho nenapadne, nenapadlo by nás většinou ani ově-

řovat staré pravdy. Ovšem ne každý odolá pokušení, zjistit zda ti před ním neudělali chybu. Laureáti této ceny se za pomoci dotazníku tázali zemědělců v Anglii, zda jim lépe dojí krávy, o které je lépe a osobněji pečováno. A došli k neuvěřitelnému závěru. Krávy opravdu lépe dojí, když je s nimi lépe nakládáno, prý je to způsobeno tím, že nejsou tolik vystavené stresu. No nevím, možná se stačilo zeptat jakéhokoli zemědělce klidně i před sto lety dozvěděli by se to samé.

Cena za literaturu

Cenu si odnesli irští policisté, jimž se podařilo vypsat více než padesát pokut nebezpečnému polskému řidiči jménem Prawo Jazdy. Bohužel si neuvědomili, že tento polský řidič je pouze nadpisem každého polského řidičského oprávnění. A pak někdo tvrdí že policisté nemají smysl pro humor.

Cena za mír

Laureáti: Stephan Bolliger, Steffen Ross, Lars Oesterhelweg, Michael Thali, Beat Kneubuehl, Univerzita v Bernu, Švýcarsko

Tito pánové se zabývali experimentálním ověřením, zda je lepší dostat po hlavě prázdnou či plnou pивní láhev. Z výzkumu vyplývá, že prázdná láhev se rozbije při energii 40J a plná pouze při 30J. Bohužel obě tyto energie stačí k fraktuře lebky. Čímž je znemožněno nám laikům tento experiment ověřit, jelikož bychom byli souzeni za vraždu nebo léčení pro pokus o sebevraždu. Jen zůstává otázkou, jak velký výzkumný tým byl na počátku tohoto bádání?

RECENZE: BOŽÍ BLUD OD RICHARDA DAWKINSE VĚRA NOSKOVÁ

Evoluční biolog Richard Dawkins rozebírá víru v boha jako společenský, sociologický, politický, psychologický a antropologický fenomén. Jako problém. Jako záhadu ve vývoji lidského mozku. Je víra v bohy pro přežití člověka výhodná? Přináší útěchu, etická pravidla a stmelující rituály. Náboženství ale také stojí lidské komunity nákladné zdroje a aktivity. Ve jménu své víry věřící zabíjejí jinověrce a pro svého boha se nechávají zabíjet, což jistě není v zájmu zachování druhu. Většina náboženství v historii i dnes káže o lásce, ale jejich svaté knihy hovoří o vyhlazování jinověrců.

Hnací silou lidského konání je vášeň, citové zaujetí pro věc. Jakékoli náboženství dává vášni náplň, směr. Bere si za to tu část osobnosti, která je spojena se svobodou a otevřenou myslí, s odmítnutím diktované poslušnosti a manipulace. Zavazuje k poslušnosti. Stanovuje tresty a odměny, vytěsňuje konkurenční vášně, hlavně tu spontánní – milostnou, kterou svazuje přísnými zákazy a příkazy. Jedinec, který bez velkých pochybností přijal zjevené pravdy, dobrovolně v různé míře odkládá část své svobody a osobnosti. Je na štitu s realitou, věří pohádkám. O tom všem pojednává Dawkinsova kniha *Boží blud*. Přes určitou bojovnost však není prvoplánovým ateistickým agitováním, i když autor přiznává, že ji napsal také proto, aby zbavil americké ateisty obav z veřejného odsudku, pokud se k absenci víry veřejně přiznají. Dawkins až marnotratně předvádí, jak lze toto vzrušující téma nahlížet z mnoha úhlů, optikou pestřých vědních disciplin. Jaká je psychologická predis-

pozice k náboženství? Bylo pro vývoj člověka důležité? V čem? Víra v boha má stejné symptomy jako zamilovanost, náboženské vytržení provázejí podobné biochemické procesy v mozku. Zvláštní pozornost věnuje náboženství jako memu, což je obdoba genu, ale nikoli v živé hmotě ale v lidské kultuře. Memy jsou v jistém smyslu replikátory neboli kódované informace, které vyrábí kopie sebe sama. Jsou jimi například řeč, tradice, dovednosti, mýty, rituály a také náboženství. Ať už věříme v Boha, bohy či jiné nadpřirozené síly nebo nikoliv, je dobré vědět, proč věříme či víru odmítáme, jakou má víra funkci v životě člověka a ve společnosti, jak dokáže povznášet či jindy a jinde zabíjet.

Boží blud, Richard Dawkins. Přeložila Zuzana Gabajová. Vydalo nakladatelství Academia, Praha 2009. 477 stran.

Richard Dawkins

VĚDA HROU - V LONDÝNĚ

JIŘÍ NOSEK

Muzeum vědy v Londýně (Science Museum) je atrakcí, na kterou určitě nezapomeňte vzít i děti. Pokud je nezaujme první létací či počítačící stroje ani přistávací modul z Apolla 10, určitě nezapomenou na hodiny zábavy u nenásilně poučných her se světlem, zvukem nebo třeba s magnety.

Muzeum vědy se svým názvem honosí až od r. 1885, ale založeno bylo již o 27 let dříve. Najdete jej pod Hyde Parkem na Exhibition Road, hned vedle neméně zajímavého a zábavného Přírodopisného muzea. Vydáte-li se sestupně od vrchního pátého patra, projdete nejdříve pestrou expozicí historie světové medicíny od jejích počátků ve starobylých civilizacích až po medicínu moderní, datovanou přibližně počátkem 19. století, které patří největší část galerie. Vedle modelů vyznačujících linie energetických drah na postavě člověka podle tradiční čínské medicíny jsou tu i realistické anatomické figury studující svalovinu a lidské útroby, první sady chirurgických nástrojů a vývoj protéz, ale také první pomůcky a podpůrné oděvy používané při výstupu na Mount Everest či vesmírných letech.

Co nezaujme vás nebo vaše ratolesti v nejvyšším patře, najdete možná o patro níže. Pěkně modelované scénky od velikosti akvária až po měřítko 1:1 odhalují výjevy přímo z historických operací, od trepanace lebky z mladší doby kamenné přes perské odstraňování zakalené oční čočky z 11. století či amputaci nohy při námořní bitvě až po otevřenou operaci srdce z roku 1980 v životní velikosti. Ještě o jedno patro níže pak expozici medicíny doplňují přístroje jako vnější „ocelové plíce“ určené převážně pro pacienty s těžkou obnoubou, raný mobilní rentgen či přístroje na ozařování a magnetoterapii.

Herna s ozvěnou

Obě horní patra jsou plochou nevelká, ale patro třetí už je místem, kde budete procházet mezi letadly, vrtulníky a obřími leteckými motory. Zavěšení na ocelových lanech tu odpočívají nejen zasloužilí veteráni bitvy o Anglii Spitfire a Hurricane, ale i kluzák Otto Lienthala z r. 1895 a spousta dalších létajících strojů, u kterých při pomýšlení na let poněkud tuhne krev v žilách. Bez ohledu na jejich zajímavost ale létající stroje nejsou ve třetím patře hlavní atrakcí. Tou je sekce „Launchpad“. Proč je duha duhová? Kde bere tsunami svou sílu? Jak dokáže plachetnice jet i proti větru? Kolik domácích přístrojů dokážete uvést do provozu vyráběním elektřiny pouze vlastní silou, šlapáním nebo točením klikou? Jak postavit bez hřebíků a

lepidel obloukový most, který vás unese? Tyto a mnoho dalších podobných otázek je tu připraveno k řešení prostřednictvím zábavných strojů, se kterými si lze i hodiny hrát bez ohledu na věk. Sestavíte si vlastní optickou soustavu, zjistíte jak fungují zvukové frekvence či ozvěna.

Cesta do nitra atomu, vývoj počítačích strojů či zrození moderní Británie jsou některými tématy druhého patra. Nejrozsáhlejší expozice pak mapuje schopnost člověka překonávat oceány a orientovat se v jejich nedohlednosti. Zde také zaplesá duše každého modeláře, protože expozice je plná k dokonalosti dovedených modelů lodí všech velikostí a typů, od pestré přehlídky příbřežních bárek ze všech koutů světa přes téměř půldruhého metru dlouhý křižník H.M.S. Vanguard, největší a zároveň poslední válečné lodě vyrobené pro Britské královské námořnictvo, až po modely největších zaoceánských parníků. Nechybí ani oddělení věnované pokusům člověka prozkoumat oceánské hlubiny.

Energie, naše nadměrná a neudržitelná spotřeba a její budoucí zdroje jsou zároveň s globálními klimatickými změnami nejdůležitějšími tématy současnosti. Stejnoujmenná interaktivní expozice Muzea vědy umožňuje návštěvníkovi stát se na chvíli tím, kdo se pokusí vypořádat s rostoucími energetickými potřebami lidstva a pomocí her přestavět systém získávání

energie i jeho efektivitu či zachraňovat město kolabující nedostatkem energie.

Historie zemědělství v prvním patře je galerií, která spíše zaujme skutečné farmáře a zemědělce, běžný návštěvník se v ní příliš nezdrží. Zajímavější je vedlejší galerie umělých hmot, počínající u kousku bakelitu a provádějící jejich vývojem a využitím až k umělým hmotám rostlinného původu, které se po použití snadno rozkládají. Tematicky na ni navazuje obsáhlejší expozice Materiály o původu a vzniku všeho, co vyrábíme – od nůžek na nehty přes pivní püllitr až po odlehčenou kevralovou neprůstřelnou vestu, včetně možností opětovného využití.

V přízemí naleznete opravdové technické památky – první obrovské parní stroje z konce osmnáctého století, nejstarší dochovanou drážní parní lokomotivu Puffing Billy z roku 1814, o patnáct let mladší Stephen-

sonovu Raketu, návrh prvního počítačového stroje Charlese Babbage z roku 1832 a ve vedlejší místnosti pak kapsli lunárního modulu Apollo 10. Ta je spolu s replikou přistávacího lunárního modulu, britskou nosnou raketou Blue Arrow a kvantou další techniky oslavou průzkumu vesmíru.

Není to zdaleka vše - podrobný popis všeho, co londýnské Muzeum vědy nabízí, by byl na několik knih a průběžně vydávaný časopis, protože mnohé expozice se mění, doplňují je dočasné výstavy i měnící se program přednášek a vlastního 3D kina IMAX. Například expozice Antenna jako první na světě reflektuje průběžně svým obsahem nejnovější směry vědeckého bádání. Jisté je, že nudit se v tomto muzeu určitě nebudete.

Z DRUHÉHO BŘEHU

Česká ufologická aféra a pokřivené vidění světa Leoš Kyša

Českou ufologií hýbe aféra nebývalých rozměrů, došla až tak daleko, že se do sebe pustily různé skupiny badatelů v ufologii. Celá věc je pro nezávislého pozorovatele víc než cokoliv komická až panoptikální záležitost. Ukazuje však způsob myšlení většiny lidí, kteří se zabývají tzv. záhadami a kteří tak celé nahotě dokazují, že důkazy, pravdivé informace nebo kritické myšlení pro ně nejsou důležité. Pracovním nástrojem jsou spíš fantazie a snaha za každou cenu dokázat existenci paranormálních jevů, či jako v tomto případě mimozemšťanů. Kdo v jejich řadách projevuje kritické myšlení, bývá často označen za zrádce, případně agenta tajné služby.

Článek s bombastickým nadpisem **Současná ufologická situace v České republice – Neuvěřitelné odhalení** byl zveřejněn třetího prosince na internetových stránkách www.exopolitika.cz. Článek hned přejaly stránky Osud.cz s ještě bombastičtějším názvem **Šokující objev předních českých UFO badatelů: Českou ufologickou scénu založila a stále vede zpravodajská služba, má za cíl kazit a diskredito-**

vat skutečnou práci badatelů.

O čem pamflet podespaný ufology Karlem Rašínem, Ladislavem Zelinkou a Danou Rašínovou je? Jednoduše řečeno v něm autoři dehonestují Vladimíra Šišku (přestože jej důsledně nejmenují) známého autora několika knih o případech pozorování neznámých létajících objektů v Česku a vůdčí postavu projektu Záře, který se snaží shromažďovat informace o pozorování ufo, tedy neidentifikovatelných létajících objektů. Autorům vadí, že Šiška a jeho spolupracovníci „*Dávají přednost nalézání přirozených vysvětlení. Většina z jeho badatelů jsou pochybovači a vedoucí skupiny si pečlivě vybírá skepticky a kriticky smýšlející členy . . . kontaktéři různého typu byli jimi rázně odmítnuti jako nesmysly, aniž by téma vůbec studovali.*“

Co ovšem nejvíc vadí na Šiškově je jeho údajná minulost jako agenta Stb, což mají potvrzo-

vat Cibulkovy seznamy. Ty jsou ovšem velmi nepřesné a plné omylů. Faktem však je, že Šiška pracoval u policie jako spojovací technik, za což se však nikdy nestyděl a nikdy to netajil. Naopak se tím veřejně chlubil.

Ufologům ovšem nejde o případný škraloup s komunistickou tajnou policií, oni věří (nepřinášejí žádné důkazy a tudíž jde o víru) a ve svém pamfletu to berou jako hotovou věc, že Šiška je nadále agentem tajné služby (tentokrát Úřadu pro zahraniční styky a informace) a proto dále píše:

„Ve světle nových skutečností je více než zřejmé, že nejznámější „ufologická skupina“ v České republice byla infiltrována zpravodajskými agenty a celý projekt Záře byl/je velmi promyšlený podvod od samého začátku se svou přesnou agendou potlačovat pravdu o UFO.

Pravděpodobně hlavním cílem skutečné aktivity projektu Záře v České republice bylo/je:

- 1. Potlačování a zakrývání informací o UFO – řeší se pouze banální případy*
- 2. Odrazování všech nových zájemců o UFO od nalezení pravdy*
- 3. Upřednostňování velmi skeptického a kritického myšlení*
- 4. Přísné vyhýbání se spolupráci s ufology ze zahraničí (zvláště z USA)*
- 5. Pochybování a vysmívání se většině případů pocházejících ze zahraničí (zvláště USA)*
- 6. Zlehčování badatelů s otevřenou myslí*
- 7. Udržování stávajícího stavu, žádný pokrok se nepožaduje*
- 8. Pochybování o svědcích UFO a bagatelizování případů UFO*
- 9. Manipulace s informacemi*
- 10. Ovlivňování médií*

Minulé/současné aktivity projektu Záře byly/ jsou kontraproduktivní a jsou namířené na pravidelné zrazování veřejnosti stran reality UFO. Veřejnosti se občas „předhodí“ případ, který se uveřejní a vyřeší tzv. přirozeným vysvětlením, aby se umlčela její zvědavost po UFO. Tato situace v „české ufologii“ připomíná komunistická pravidla, kdy byli všichni ovládáni vládnoucími elitami. Tato situace také naznačuje, že zpravodajská služba v České republi-

ce drží záležitosti UFO ve svých rukou. A takzvaně české záznamy o UFO se udržují pečlivě v tajnosti.“

Agenti kam se podíváš?

Krátce po zveřejnění článku, byly webové stránky www.exopolitika.cz vypnuty. Na záhadologických webech se tak záhy objevila zpráva, že je zřejmě vypnuly tajné služby jako trest za odhalení svého agenta. Třeba na takový astrolab.cz napsal Antonín Baudyš mladší doslova:

„Exopolitika.cz odhalila vnitřní a skončila.“ Dnes byl zablokován chod stránky exopolitika.cz, poté co bylo předevířem na stránce zveřejněno, že česká ufoscéna byla od 80. let založena a řízena pracovníkem ministerstva vnitra, jehož náplní práce bylo sledovat aktivity ufologů, bagatelizovat pozorování a občas nějaké pozorování demaskovat jako omyl, recesi a podobně. Náš kolega astrolog Karel Rašín, mi ještě v sobotu říkal, že se obává odvetné akce ze strany dotyčné státní instituce. Nevěřil jsem, že by jeho obavy měly reálný základ.“

Na Osud.cz se zase objevil text, kde se mimo jiné píše: *„Vnucuje se neodbytná myšlenka, že útok na tyto stránky je odvetou tajné služby za odhalení pravdy o projektu Záře.“*

Pravda je nakonec prozaická. Webové stránky vypnul ufolog Pavel Miškovský, který je vlastnil a nelíbilo se mu, co zde zveřejnili. Nikomu z lidí odhalujících reje tajných služeb vypínajících weby nepřišlo divné, že další stránky na kterých se prohlášení objevilo (třeba na Osud.cz) nikdo nevypnul. Že by hoši z vnitra, kteří infiltrovali českou ufologii byli tak neschopní a neuměli pracovat s vyhledávači Seznam.cz nebo Google.com?

Jak už jsem napsal v úvodu. Celý příběh je bizarní záležitostí, která stojí spíš za úsměv a výsměch paranoidním badatelům, kdyby nedokumentoval duševní stav mnoha lidí zabývajících se tzv. záhadnými jevy. To, co jim na panu Šiškově vadilo, byl hlavně jeho skepticismus a racionalismus. Přitom pan Šiška nebyl členem Sisyfa, naopak naši práci důsledně kritizoval a zřejmě vždy věřil, že nás mimozemšťané sledu-

jí a on jednou objeví skutečný důkaz. Jeho problém spočíval hlavně v tom, že chtěl skutečně najít důkaz a ne výmysly a bláboly, což se mu zatím nepodařilo.

Myslím, že tenhle příběh také vypovídá o tom jakou optikou je třeba hodnotit výpovědi, názory a tvrzení mnohých badatelů a o tom, že racionální diskuse s nimi zřejmě nemá smysl. Protože kdo myslí kriticky je zřejmě agent tajných služeb.

Homeopatika jsou neúčinná, varuje Světová zdravotnická organizace

Světová zdravotnická organizace (WHO) přišla se zatím nejdůraznějším varováním před homeopatickými přípravky, které by se u závažných nemocí neměly používat. Podle představitelů WHO jsou homeopatika zcela neúčinná při léčbě závažných onemocnění jako je tuberkulóza, dětská úplavice, malárie či AIDS. Někteří experti k těmto nemocem přiřazují i chřipku.

Představitelé WHO vydali varování před homeopatiky na základě výzvy mladých lékařů a výzkumníků, kteří varovali, že propagace homeopatických přípravků v rozvojových zemích ohrožuje lidské životy.

Lékaři z Velké Británie a afrických zemí sdružení v organizaci Hlas mladé vědecké sítě v červnovém dopise napsali WHO: „Vyzýváme WHO, aby odsoudila propagaci homeopatik při léčbě TBC, dětské úplavice, chřipky, malárie a HIV. Homeopatika nechrání lidi před těmito nemocemi ani je neléčí. Když se použijí homeopatika místo efektivní léčby, budou ztraceny lidské životy.“

Mladí lékaři současně uvedli několik případů afrických klinik, které upřednostňují homeopatii: „V Tanzanii Jeremy Sherr a Sigsbert Rwegasira provozují tři homeopatické kliniky. Potvrdili, že mají vládní podporu na založení školy pro homeopatii. Rwegasira potvrdil, že ošetří 'ne méně než 100 pacientů s malárií denně'. Sherr kritizuje konvenční medicínu, která 'má jen dočasný efekt, často je nákladná a má mnoho vedlejších účinků'.“ Důkazy hovoří proti homeopatii.

WHO s jejich názorem souhlasí. Doktor Mario Raviglione, který vede ve WHO oddělení pro boj s tuberkulózou, uvedl: „Důkazy, které máme a které vycházejí z léčby TBC, stejně jako mezinárodní standardy pro léčbu TBC nedoporučují použití homeopatie.“

Také mluvčí z oddělení pro léčbu pro zdraví dětí a dospívajících uvedl, že se použití homeopatik při léčbě úplavice nedoporučuje: „Nenašli jsme žádné důkazy, že by homeopatika přinášela jakékoli výsledky. Homeopatie se nezaměřuje na ošetření a prevenci dehydratace, což je v naprostém rozporu s vědeckými zjištěními a našimi doporučeními při léčbě průjmů.“

Specialista na infekční choroby z Královské liverpoolské univerzitní nemocnice, doktor Nick Beeching k problému dodal: „Infekce jako malárie, HIV a tuberkulóza mají vysokou úroveň úmrtnosti, ale mohou být obvykle drženy pod kontrolou a léčeny řadou prověřených prostředků, jejichž účinnost je ověřena zkušenostmi i vědeckými daty ze zkoušek. Neexistuje žádný důkaz, že by homeopatie měla jakýkoliv vliv na tyto nemoci. Považuji za nezodpovědné, aby zdravotníci propagovali použití homeopatie místo využití ověřených prostředků pro léčbu nemocí ohrožujících život.“

Novinky.cz (21. 8. 2009)

Léčitelé: Úsvit a soumrak alternativní medicíny

Ta ženská za ním přišla, že je jí zle. Když u něj byla půl hodiny, tak tam nakouknu, baba v bezvědomí a ten vůl nad ní točí tím pérem...“ Scénu, kde hrdina básnické série Štěpán Šafránek zachraňuje klienta bývalého sanitáka (nyní léčitele) Písaříka, určitě znáte. Jelikož se podobných Písaříků na začátku devadesátých let objevilo více než dost, je možné, že jste se s nimi sami potkali.

Za dob socialismu byl přístup k léčitelství a podobným ezoterickým disciplínám dvojaký. Na jedné straně byly potlačovány jakožto odchylky od oficiální, přísně vědecky se tvářící doktríny marxismu-leninismu, na druhé straně řada pohlavárů služeb léčitelů sama tajně využívala. Adresy léčitelů se předávaly mezi lid-

mi jako střežené tajemství a oni sami požívali úcty moudrých mužů a žen zachraňujících životy bez ohledu na nebezpečí postihu. Postih jim ovšem často opravdu hrozil.

Například jeden z nejznámějších předrevolučních léčitelů, páter František Ferda ze Sušice, byl v padesátých letech politickým vězněm a nebezpečí konfliktu s režimem dodávalo jeho seancím příchůť zakázaného ovoce. Léčitelské úspěchy se efektem tiché pošty zveličovaly, o neúspěších se mlčelo a lidé věřili, že křenová placka na prsou jim opravdu vyléčí zápal plic, solný roztok angínu a bylinky všechno ostatní. Ve zmatené době těsně po revoluci se léčitelů, věštců, kartářů a dalších podivných živností vyrojily stovky. Socialistická pravidla padla a lidé byli odhodlaní vyzkoušet vše, co si museli odpírat.

Ve sklenicích se pěstovaly houby kombuchy, nejrůznější „písaříkové“ si účtovali čím dál tím větší sumy za své moudré rady a co chvíli se objevila zpráva, že pan XY oznámil objev záračného všeléku, který účinkuje na nemoci tělesné i duševní. Velký počet léčitelů ale zákonitě znamenal i zvýšenou konkurenci mezi nimi a nezbývalo jim než se začít zviditelňovat.

Věra Nosková ze sdružení Sisyfos vzpomíná, že mnozí z nich obcházeli redakce a snažili se novináře získat pro spolupráci. Nabízeli rubriku léčitelského poradenství, kterou by se zviditelnili a získali klienty. Jejich bývalá povolání byla přepestrá.

„Osobně jsem poznala léčitele, kteří se ještě před několika měsíci živilo jako kádrováci, opraváři, elektrikáři, a dokonce mezi nimi byl i důstojník armády,“ říká Věra Nosková. „Jistý bylinkář chtěl kolegyni redaktorku odměnit za to, že o něm napsala, směsí bylin na pročištění organismu. Předtím zdravá kolegyně začala chřadnout a při odborném rozboru byl ve směsi zjištěn rulík zlomocný.“

Přes všechny otazníky, které nad alternativními metodami visely (a dodnes visí), jim byla atmosféra devadesátých let nakloněna. Mezi jejich zastánce patřil například ministr zdravotnictví Martin Bojar. Za jeho působení byla ustanovena Komise pro alternativní medicínu, skupina

lékařů, která měla vypracovat systém kvalifikace a pravidel závazných pro léčitele.

Jeho nástupce Petr Lom však v dopracování koncepce odmítl pokračovat. Alternativní medicína si přesto zachovávala popularitu a některé její disciplíny, hlavně homeopatii a akupunkturu, převzali do svého léčebného repertoáru samotní lékaři.

K navázání opravdového vztahu mezi tradiční a alternativní medicínou u nás ovšem na rozdíl od sousedních zemí nedošlo. Řada uražených léčitelů, toužících po uznání, se proti medicíně začala vyhrazovat a odsuzovat ji jako pilulkaření. Místo spolupráce s tolerantně naladěnými lékaři se propagátoři alternativních metod obklopovali auru spasitelů a svým klientům často jinou léčbu než tu jejich zakazovali.

Tento stav se projevil na dnešní situaci, kdy alternativní medicína funguje v jakémsi vzduchoprázdnu. Léčitelé existují, praktikují, ale nejsou oficiálně uznáni, povolení ani zakázání. Výjimku tvoří akupunktura, jejíž praktikanti jsou členy České lékařské společnosti, ale i jich postupně ubývá.

Zatímco v devadesátých letech se jí věnovalo asi 2000 lékařů, dnes má Společnost pro akupunkturu 550 členů. Ještě hůře je na tom homeopatie, která je například v Rakousku uznávána jako doplňková léčba, ale u nás byla z České lékařské společnosti vyloučena v roce 1996 jako nevědecká disciplína.

Kolik u nás zbylo léčitelů z jejich záplavy v devadesátých letech, je těžké odhadnout. Doktor Pavel Běleš, klinický onkolog a homeopat, odhaduje, že jich je kolem osmi až deseti tisíc. „Samozřejmě neznám všechny, ale osobně vím zhruba tak o osmi, kteří jsou dobří, a je zajímavé, že jsou to právě oni, přirozeně nadaní diagnostici, kteří neaktivněji spolupracují s lékaři“ říká. Věra Nosková soudí, že léčitelů ubylo, ale přibylo kartářek, čarodějů a věštců, kteří namísto zdraví slibují raději peníze.

Což je koneckonců asi dobře, protože jak se říká, peníze budou a my nebudeme, zatímco přísloví, že zdraví máme každý jen jedno, platí dnes stejně jako v devadesátých letech.

Lidové noviny (16.7. 2009)

FEJETON: ČTYŘI MOZKOVÉ VÝHYBKY ANEB KILOMETR DEVADESÁT

JAROSLAV MAX KAŠPARŮ

Jak možná ještě nevíte, má lidský mozek, mimo jiné vlastnosti, také schopnost vyrábět kauzality. Srozumitelně řečeno, příčiny. Pokud vás bolí večer záda, mozek si to zdůvodní tím, že jste celý den před tím pracovali v lese. Bolí-li vás pro změnu ráno hlava, je okamžitě po ruce, lépe řečeno po mozku, rychle zdůvodnitelná příčina v tom, že jste to zase včera večer přehnali v místní restauraci. Tolik varianta vysvětlení číslo jedna, které se říká „je mi to jasné.“ Pokud jde o přímé a jednoznačné souvislosti příčin a následků, má to mozek i jeho majitel poměrně jednoduché. Horší situace ovšem nastává, když je vztah mezi příčinou a následkem komplikovaný, nejednoznačný, mnoho-
vrstevný. Ale i zde si mozek poradí. Pokud je ono hledání souvislostí příliš složité a málo srozumitelné, přehodí se pod lebeční kosti sama od sebe automatická výhybka do polohy číslo dvě, zvané „zjednodušený program.“ Složitě se v mžiku stává jednoduchým. Uvedu několik příkladů. Synkovi to nejde ve škole? Může za to učitelka. Nepostoupili jsme na mistrovství světa? Může za to trenér. Mozek českého člověka je s pravdou hotov natotata.

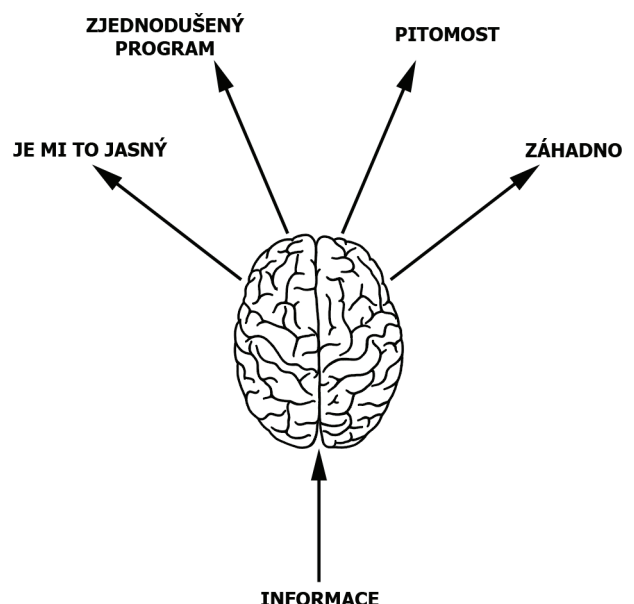
Ovšem ona důmyslná výhybka má v záloze ještě další polohy. Variantou číslo tři je program zvaný „pitomost“. Pokud už mozek skutečně něčemu nerozumí, prohlásí to automaticky za nesmysl. Filozof, sociolog, astronom, biotik nebo filolog? Darožrouti! Operní zpěváci? Banda vřískalů! Akademičtí malíři? Matla-
lové! Všechno, čemu se tihle věnují, jsou jen a jen pitomosti.

Další, poslední polohou oné kouzelné výhybky je poloha číslo čtyři, zvaná „“. Když už mozkový výhybkář skutečně neví kudy kam, přehodí to sem. „Pořád mám nějaké nadýmání a doktoři neví z čeho. Tak to bude v čakrách, auře nebo v předminulém životě.“ Jiným příkladem může být jistá rarita z Vysočiny. Tentokrát jde o úsek dálnice D1 u Humpolce, kde je na 90. kilometru nejvíce dopravních nehod se smrtelnými následky. A co na to náš výhybkář? Vzhle-

dem k tomu, že první a třetí poloha nejsou pro tyto případy rychle použitelné, nastaví automaticky polohu čtvrtou. Proto jsem se z několika stran dozvěděl zaručeně pravá vysvětlení této záhady. V první verzi šlo o to, že dálnice vede přímo nad keltským pohřebištem a každý mrtvý Kelt se z hrobu vysvobodí tím, že na své místo stáhne duši jiného nebožtíka. Druhá verze byla jemně upravená a hovořila o tom, že provoz na dálnici mrtvé Kelty ruší a proto se řidičům mstí. Dokonce mne za účelem vysvětlení tohoto podivuhodně záhrobního jevu navštívili kameraman a reportérka jisté televizní stanice. Nejprve jsem si myslel, že se mnou oba žertují, ale pak jsem zjistil, že to mysleli vážně. Lovili prostě senzaci. Předpokládali ve mně, snad vzhledem ke kombinaci mých dvou profesních oborů, jakéhosi odborníka přes „zásvětné posmrtno“. Nepochodili. Místo reportáže jsem jim doporučil mokrý hadr na hlavu a pár minut setrvání ve studeném průvanu.

Ale co naplat. Jděte na českého člověka s pojmy jakými jsou statistika, logika nebo pravděpodobnost. Právě s pojmy, které mají cosi společného s tou pitomostí, které se říká vyšší matematika. Po jejich vyslovení mu mozkový výhybkář přehodí kauzalitu okamžitě do polohy číslo dvě. A cyklus mezi sudými výhybkami se začne opakovat.

Aktualne.cz (30. 8. 2009)

KARTÁŘKA JE V KRIZI WALL STREETEM A KOSTELEM V JEDNOM

Trh s orientací v budoucnosti kvete. Kromě ekonomů to pocítily i kartářky

Kartářky toho mají s ekonomy společného překvapivě mnoho. Věští budoucnost z papírů a čísel, jsou poznat podle šatů a zájem o jejich služby v krizi roste.

„Lidí teď chodí víc,“ ujišťuje třeba Renáta Procházková z Kolína, která už deset let vstupuje do lidských osudů prostřednictvím mariášových a tarotových karet. V čase velkých nejistot se lidé zkrátka víc bojí zítřka. Jak nepříjemně si s námi krize pohrává, tak vědmy a astrologové slyší rovnou „z ulice“. Neumí to sice kvantifikovat, dopad krize na jejich klienty je ale citelný.

Dominový efekt mezi nebem a zemí

„Nárůst klientů pozoruji u živnostníků a majitelů menších firem, kterým se zhoršuje ekonomická situace,“ potvrzuje astrolog a bývalý ministr obrany Antonín Baudyš. „Ti, co žili z ruky do úst už dřív, jsou na tom teď opravdu špatně,“ dodává.

„To má samozřejmě dominový efekt na rodinný život a partnerské vztahy, což se zase zpětně projevuje menší soustředěností a zhoršeným pracovním výkonem,“ popisuje začarovanou spirálu. „Ekonomická krize má zkrátka širší souvislosti a ty se teď u mých klientů projevují,“ naznačuje Baudyš. „Není to jev dramatický, je ale jednoznačně citelný,“ dodává.

„Ne že by to byl každý druhý klient. Pracovní věci teď ale lidé řeší opravdu často,“ potvrzuje kartářka Procházková. Okruh problémů, s kterými se lidé obracejí na „vyšší síly“, je podle lidí z oboru vesměs všude stejný: obavy podnikatelů z krachu, zaměstnanců ze ztráty místa, rodin z neschopnosti splácet půjčky a hypotéky. A hlavně toho, jak to všechno ovlivní jejich vztahy.

Konkurence na trhu s budoucností „Je toho opravdu hodně,“ souhlasí také Sylvie Malíková astroložka a věštkyně z Kroměříže, na jejímž sedmibodovém seznamu nabízených služeb fi-

gurují „Finanční perspektivy a prognózy“ na druhém místě hned za „Výkladem budoucnosti“.

Statistiky o tom, s jakými okruhy problémů lidem nejčastěji pomáhá, si podnikatelka s uměleckým jménem Madam Sylvie nevede. Nárůst „poptávky“ na téma „jak ven z krize“ ale za poslední rok odhaduje na pětinu.

I jí klientů díky krizi spíš přibylo. Ne všechny její kolegyně ale mají to štěstí. „Krizi pocítuji od ledna spíš já. Mám teď opravdu míň práce,“ tvrdí Jaroslava Haloudková z Benátek nad Jizerou, která se jako profesionální kartářka žije přes deset let. „Konkurence v oboru je strašně veliká, spousta lidí to navíc dnes dělá načerno. Jen si na netu projděte, kdo tam má uvedené číslo účtu. Kdo ho tam nemá, ten to dělá načerno,“ popisuje měnící se podmínky na trhu s náhledy do budoucna.

Věštírny místo kostelních kasiček

Rozkvětu živnosti kartárek v souvislosti s hospodářskou krizí si povšiml už zábavný časopis *Expres* z července roku 1934, upozornil před časem deník *Právo*. „Před padesáti lety bylo v celé Praze ne víc než dvacet kartárek, teď se odhaduje počet úředně hlášených kartárek vysoko nad tisícovou číslici,“ komentovala to pro *Právo* Iveta Lejsková Vojtová z Újezdu nad Lesy. Podle ní přibylo dnes ve věštírnách oproti minulosti mužů. Podle loňského průzkumu agentury Median se 73 procent Čechů označilo za nevěřící, což je jedno z nejvyšších čísel v Evropě. Psychologickou potřebu víry tak podle některých odborníků u těchto lidí nahrazuje právě ezoterika věštíren.

Jedno se ale nemění. „Vztahy jsou pořád na prvním místě,“ tvrdí kartářka Haloudková. Beze změny tak zůstává i to, na čem - slovy serveru *tn.cz* - „vědmy v krizi rýžují“: tajemná schopnost člověka plácnout se přes kapsu, vylít si srdce se a nakonec si stejně pomoci sám.

Zpravodaj SISYFOS v elektronické verzi

Vážení čtenáři Zpravodaje, rádi bychom v historicky krátké době (možná již od příštího čísla) publikovali Zpravodaj i v elektronické podobě. Uvažujeme nad PDF verzí (Acrobat Reader), kterou bychom přihlášeným zájemcům automaticky zasílali e-mailem. Výhodou takového řešení bude rychlá distribuce (Zpravodaj otevřete v e-mailu o dva týdny dříve než dorazí do poštovních schránek - odpadá totiž tisk, převoz výtisků na poštu, distribuce pošty) a v případě, že by někteří progresivní členové netrvali na zasílání papírové verze, tak i nemalá úspora nákladů za poštovné. Samozřejmě nikoho nenutíme, aby Zpravodaj odebíral jen elektronicky, bude možné mít obě verze, případně zůstat beze změny jen u klasického papíru.

Zájemci o elektronickou verzi necht' se mi laskavě ozvou na adresu hospodar@sisyfos.cz

Dr. Antonín Pavlíček, hospodář klubu SISYFOS

Zpráva editora

Vážení členové Klubu skeptiků. Tento rok jsme místo tradičních čtyř čísel vydali pouze tři. V ruce tedy držíte dvojčíslo. Důvodem je jako u mnoha dalších úsporných opatření v naší zemi finanční krize, která se dotkla i našeho Klubu, který je převážně financovaný z prostředků vlastních členů, stejně jako je činnost členů výboru zcela bezplatná. Doufáme, že příští rok se nám podaří opět vydat čtyři samostatná čísla Zpravodaje, stejně jako pokračovat v naší úspěšné činnosti.

Leoš Kyša, editor Zpravodaje SISYFOS

Přednášky v cyklu Věda kontra iracionalita v roce 2010

Konají se tradičně v budově Akademie věd ČR v Praze 1, Národní třída 3, v sále 206 od 17.00 hodin. Po přednáškách následuje diskuse.

20.1. Deterministický chaos a jeho tajemství

RNDr. Pavel Pokorný, Ph.D. (VŠCHT Praha)

17.2. Cílená léčba nádorových onemocnění a necílené pověry

prof. MUDr. Luboš Petruželka, CSc. (přednosta Onkologické kliniky VFN)

17.3. Lékaři a mocní tohoto světa

RNDr. Josef Smolka, CSc.

28.4. Mozek, jazyk a psychika

doc. MUDr. Oldřich Vinař, DrSc.

Další termíny: 19.5., 15.9., 20.10., 10.11., 15.12.

⌘ Zpravodaj Sisyfos - neperiodický bulletin občanského sdružení SISYFOS - Českého klubu skeptiků, členu evropského sdružení ECSO (European Council of Skeptical Organisations) a světového sdružení CSI (Committee for Skeptical Inquiry). Zapsán do evidence tisku MKČR pod číslem MKČR E 11208

⌘ Kontaktní adresa Českého klubu skeptiků: Věra Nosková, U studánky 18, 170 00 Praha 7
e-mail: lano@centrum.cz

⌘ číslo účtu: 4444444444 (10 čtyřek) kód banky 2010

⌘ Adresa na internetu: <http://www.sisyfos.cz>

⌘ Zpravodaj Sisyfos, číslo 3-4/2009 - vyšlo v prosinci 2009. Editor: Leoš Kyša. Redakční rada: Čeněk Zlatník, Lenka Příbylová, Věra Nosková, Zdeněk Jonák.

⌘ Grafická úprava: Filip Příbyl

⌘ Tiskárna VS Praha-Pankrác www.sweb.cz/vstisk/

⌘ Příspěvky do Zpravodaje SISYFOS posílejte na adresu: Leoš Kyša, Višňová 579, Milovice 289 24. Lze též zasílat na e-mail: Leos.Kysa@seznam.cz